Vor Skolegymnastik

kontra

Skoleidrætsstævner

af

R. Rasmussen,
Gymnastiklærer
ved Metropolitanskolen,

og

B. Kjølner,
Gymnastiklærer ved
Statsskolen i Frederiksborg.

KØBENHAVN
FORLAGT AF V. PIOS BOGHANDEL
1903.



Vor Skolegymnastik

kontra

Skoleidrætsstævner

af

R. Rasmussen,
Gymnastiklærer
ved Metropolitanskolen,

og

B. Kjølner,
Gymnastiklærer ved
Statsskolen i Frederiksborg.



KØBENHAVN
FORLAGT AF V. PIOS BOGHANDEL
1903.

Sally B. Salomons Bogtrykkeri, København.

Motto:
Hvis man skal se den legemlige Opdragelses Fremgangsmaader blive almindelige, da bliver det Tænkere — fri for alt hvad der hedder Forfængelighed og fri for al Lyst til det opsigtsvækkende —, der skal gøre Børn, svage Folk, ja Syge delagtige i Legemsøvelsernes Goder.

Disse Ord bleve sagte af den fremragende franske Fysiolog og Menneskeven, Professor Georges Demeny, ved den internationale Kongres for legemlig Opdragelse, der i September 1900 blev afholdt i Paris under Verdensudstillingen.

Paa et senere Tidspunkt i sin Tale udtalte Professoren sig saaledes: »Vi ere nu naaede til dette lyse Tidspunkt, hvor vi af den methodiske Gymnastik, Idrætterne og de frie Lege skulle fjerne Overdrivelserne og bevare, hvad der virkelig er godt. Vi skulle samle og ordne de Midler og Betingelser, der skulle være til Stede, for at vi i lige Linie i kortest muligt Spand af Tid kunne naa en uomtvistelig legemlig Fuldkommengørelse for det størst mulige Antal Mennesker.«

Med disse Ord som Udgangspunkt ville vi gøre de af »Dansk Gymnastik-Forbund« arrangerede Gymnastik- og Idrætsstævner for Skoledisciple til Genstand for en Kritik, der er betimelig og nødvendig, hvis ikke Skolegymnastikken i sin Udvikling skal lide den triste Skæbne at gennemgaa disse tre Faser: først ringeagtet, og dens Udøvere med den, saa hævet op til et Fag, der truer med at tage Glansen af alle andre, for saa endelig at gaa sin Undergang i Møde i Form af Gøgl, opført til Musik paa en Tribune, hvor Lærere og Disciple, iklædte Artistdragter, søge at overtrumfe hinanden i en

tom Jagen efter ydre Glans, der intet, absolut intet har med Skolegymnastik at gøre.

Efter at »Dansk Gymnastik-Forbund« d. 12. og 13. Maj 1900 havde afholdt sit andet Gymnastik- og Idrætsstævne for Skoledisciple i Kjøbenhavn, læste man i Nationaltidendes Undervisningstidende (under Mærket »En Skolemand«) for 30. Maj 1900 følgende: »Nogle Betragtninger over Gymnastik- og Idrætsstævnet for Skoledisciple.« — »Det store Stævne er endt; Lærere og Disciple ere vendte hjem og have genoptaget den daglige Skolegerning, ved hvilken dog sikkert Dønningerne fra den store Begivenhed i nogen Tid ville spores. Det var en Glæde at se de mange raske Drenge, og Øvelserne aflokkede jo ogsaa hele Tiden Tilskuerne Bifald, om end man mærkede en kendelig Aftagen i Klapsalverne. efterhaanden som Tiden skred frem; Folk kunde ikke holde ud at klappe 2 hele Dage i Træk. De Skoler, der opviste om Lørdagen, havde ogsaa en Chance forud for de andre, idet Musikkens Medvirken er af megen Betydning ved saadanne Fremvisninger.

I Indbydelserne til Stævnet hed det, at der ej blev opfordret til Konkurrence, men til at give et Billede af 1 Time i Gymnastik. Jeg fik imidlertid snart Indtrykket af, at det var en blot og bar Konkurrence, sat i Scene af nogle Skoler og Lærere ved omhyggeligt Valg af Elever, ved lang og indgaaende Træning og ved Medvirkning af den ydre Glans, som en flot Sportsdragt giver, medens andre Skoler fornuftigvis havde gjort mindre ud af det, og atter andre været saa naive at gaa til 1 Time i Gymnastik med de Elever, der havde Lyst dertil, og uden at anvende synderligt, hverken paa Glans eller Træning.

Disse Oplysninger erhvervede jeg mig ved Samtaler med Skolebestyrere og Lærere, og jeg blev bestyrket i den Opfattelse, at hvad man ved Stævnet saa, var ikke et Billede af Gymnastikundervisningen i Skolerne, ej

heller af de opvisende Skolers gymnastiske Standpunkt, men en skarp Konkurrence, efter alle Kunstens Regler, en Konkurrence, hvor de maatte sejre, der fra første Færd havde opfattet Sagen som Konkurrence og anvendt Flid og Omhu samt ydre Glans paa at sejre.

Er denne min Opfattelse rigtig, da har Stævnet skudt langt forbi Maalet og gjort Skade ved at bibringe Lærere og Elever den fejlagtige Tro, at deres mere eller mindre flotte Deltagelse i Stævnet angiver Maalestokken for Gymnastikundervisningens og Gymnastikfærdighedens sande Standpunkt i deres Skole. Jeg vil som Skolemand fremsætte den bestemte Mening, at det saa ilde ud for en Lærer, om hans Arbejde i sit Fag, ja hans hele pædagogiske Virksomhed skulde faa sin Bedømmelse ved en offentlig Forestilling.

Den Værdsætten, som en Skole og en Lærer tilkommer, faar sikkert hver især af sin rette Overordnede, og disse ville vistnok ogsaa selv efter Stævnet forstaa, at ved Skolens Deltagelse er kun vundet ydre Glans, og intet, der har noget som helst med dens inderste Væsen at gøre; thi Skolerne ere ikke til for at give offentlige Konkurrence-Forestillinger. En saadan var det, og en saadan blev det, og det burde have været noget ganske andet, nemlig en fordringsløs Gymnastiktime. Var dette blevet Tilfældet, da havde Udbyttet for Lærere og Elever og først og fremmest for Skolerne selv været langt større, end det nu er. Jeg hylder den Anskuelse, at Gymnastik har sin fulde Berettigelse og sit fulde Værd som Opdragelsesmiddel, og denne Anskuelse deles jo ogsaa, tør man vel snart sige, af alle; men Gymnastik beholder kun denne Betydning, saa længe man i Skolerne holder sig til den sunde pædagogiske Undervisning, og den taber sit Værd, naar Læreren faar den Udenoms-Opgave at uddanne »Konkurrence-Hold«. Naar denne Opgave stilles ham, da bliver han hæmmet i sin Gerning, eller denne tager

en Retning, der ej er gavnlig hverken for Skolen, ham selv eller Eleverne.

Man maa ogsaa erindre, at Skolerne arbejde under højst forskellige Vilkaar med Hensyn til Lokaliteter, Elevantal, Elevernes Alder o. s. v., og føjer man hertil, at det er Skolernes Pligt at give alle Disciple en ensartet og lige god eller rettere lige virksom Uddannelse i Gymnastik og ej tilstræbe, at enkelte opnaa Akrobatfærdighed, saa synes det mig, hvis Stævnet skal danne Maalestokken, at blive et vanskeligt Hverv for Skolebestyrerne og Lærerne at holde Sagen inden for sine rette Grænser.

Hvad vil Resultatet af saadanne Konkurrencer blive? Først og fremmest vil nok en Del Lærere og Elever gribes af Lysten til at komme til Kjøbenhavn eller andre Byer og optræde; skulde nu saadanne Lyster blive støttede af Skolebestyrerne, hvad jeg dog næppe tror ret mange ville indlade sig paa, da er vor gode og sunde Gymnastikundervisning inde paa fejle Baner, efter min Mening saa fejle, at jeg vil raabe et velment: »Pas paa! nu er Kursen gal.« Vi ville straks synde mod den før nævnte Pligt at undervise alle saa vidt muligt ens; thi jeg tror ikke, at nogen af D'hrr. Gymnastiklærere med et Stævne som Maal vil være i Stand til at frigøre sig for Lysten til at tage sig særlig af de i Gymnastik dygtige Drenge og forsømme de mindre dygtige. Saa er det ogsaa et stort Spørgsmaal, om disse Konkurrencer ville have den Virkning at anspore. Ja maaske den dygtige; men den mindre dygtige vil i mange Tilfælde sikkert med et Suk opgive Tingene med den Motivering: Jeg kommer ikke med til Kjøbenhavn alligevel! De Skoler, der paa Grund af Forholdene ikke ere i Stand til at drive Øvelser i det fri, ville ogsaa føle sig brøstholdne; thi de kunne jo ikke faa saa mange Præmier med hjem.

Naar jeg hele Tiden har kaldt Stævnet »en Kon-

kurrence«, da tror jeg at have givet det sit rette Navn; thi vi havde jo hele det til en Konkurrence hørende Apparat med: Dommere, Vandre-Skjolde, Præmier etc. Denne Ordning er i komplet Modstrid med de udsendte Indbydelser, idet der i disse staar .... »det er ingen Styrkeprøve, og den enkelte Skoles Standpunkt vil ikke blive underkastet nogen ukaldet Bedømmelse« — og et andet Sted .... »søge at udvirke, at Skolerne beskytte og opmuntre enhver sund Bestræbelse i Retning af Gymnastik og Idræt, som er forenelig med dens Hovedformaal«. Dette sidste er ikke og kan aldrig blive at uddanne Konkurrence-Hold i noget som helst Fag, det være sig Mathematik eller Gymnastik.

Endvidere ville saadanne Konkurrencer glide over til at blive Maalestokken for de enkelte Skolebestyreres og Læreres Interesse for Gymnastik, saaledes at man vil mene, at den Skole, der har de pænest paaklædte Drenge, der faar flest Klapsalver og de fleste Præmier, har en Bestyrer og en Lærer, der har den fornødne og pligtskyldige Interesse for Gymnastik, medens denne Interesse glider jævnt nedad i Forhold til Dragtens Tarvelighed og de færre Præmier og selvfølgelig hører helt op for de Skolers Vedkommende, der slet ikke møde ved Stævnet; disses Bestyrere og Lærere ville snart blive ansete for at være rene Sinker.

De omtalte Stævner bør for at gøre Gavn i pædagogisk Henseende føres ind i et andet Spor. Bort med Konkurrence, Præmie, Artistdragter og hele det store Apparat; indret en Gymnastiksal og en Legeplads med de fornødne Apparater og saa, ja lad saa Myndighederne, hvis de da anse det fornødent for Gymnastikkens Trivsel, beordre Skolerne til at møde med en Klasse; lad Læreren saa tage sin Time og give det Billede af en Gymnastiktime, som vi ikke saa ved Konkurrencen. Ordnes det saaledes, da vil alt komme til sin Ret; man vil se Læreren som Lærer og Eleven

som Elev, og her ville flinke og mindre flinke møde sammen. Dette vil i langt højere Grad vise Sagens pædagogiske Side, og det vil more langt mere at se Drengene blive underviste end se dem optræde.«

Jeg, Gymnastiklærer B. Kjølner, navngiver mig herved som Forfatter af ovenstaaende og tilføjer, at denne min Opfattelse i alle dens Enkeltheder deles af Medforfatteren af nærværende Skrift, Hr. Gymnastiklærer R. Rasmussen.

Saa udkom senere Forbundets Beretning*) om Stævnet; det indbød fristende til straks at tage til Genmæle, men vi foretrak at vente, indtil det 3die Stævne var afholdt, og Beretningen herom var udkommen.

Nu vil maaske en Læser spørge: Hvad og hvem er »Dansk Gymnastik-Forbund«, og hvad har dette med Skolernes Undervisning i Gymnastik at gøre? Til Vejledning oplyses, at dette Forbund aldeles ukaldet og uden nogen som helst Bemyndigelse har sat sig i Dommersædet over samtlige danske Skolers Gymnastikundervisning, over samtlige Skolers Bestyrere og Gymnastiklærere. Et eklatant Bevis herpaa afgiver Beretning II, Side 24, hvor det hedder: . . . . »Naturligvis vil det vel i vort Land ikke mangle, at en eller anden, som ikke selv var med i disse Dages Arbejde, og som føler, at han ikke havde formaaet at hævde sin Stilling paa dette Sted, at han bagefter vil finde meget at udsætte paa denne Fest«**).

Denne Insinuation giver sig selv sit Stempel; at nævne Begrebet, hvorunder den rettest bør henføres, ville vi af visse Hensyn undlade.

Saa har det endvidere sat sig som Opgave at »forbedre Rekorderne«; det skriver i samme Beretning Side 22, at der er en glædelig Fremgang i Rekorden —

*) Over alt, hvor der senere nævnes Beretning II eller III, da er hermed ment Beretning over 2det og 3die Stævne.

**) Udhævet af os.

hvad i Alverden skal en Skoledreng med Rekorder? — og sluttelig agerer det samtlige Skolers Fornøjelsesraad, alt sammen under den pæne Maske at ville forbedre Skolegymnastikken.

Forøvrigt bestaar dets Bestyrelse af:

Præsident: Kontreadmiral V. Hansen.
K. D.M.

Formand: Havnebygmester H. C. V. Møller.
R. D.M.

I hvilken Grad disse Herrer have personlig Erfaring og Indsigt i at bedømme Skolegymnastik, overlade vi til Læserne selv at bedømme, idet vi dog skulle minde om den dybe Kløft, der er imellem Skolegymnastik og unge Mænds frivillige Deltagelse i Sport og Idræt.

Naar Forfatterne af denne Piece, der ingenlunde staa alene med vor Opfattelse men have en hel Hær af Landets Lærere bag sig, stille sig som saa absolute Modstandere af de nævnte Stævner, da er Grunden den, at Skolegymnastikken i de senere Aar i den Grad har skiftet Karakter, at den fra at være et Fag, der længe slet ingen Anseelse nød, men kun var taalt, nu har faaet Plads i Skolen som et Opdragelsesmiddel, Alverden tillægger den største Betydning.

Vi skulle her søge i en sammentrængt Form at fremdrage Forskellen mellem Fortidens og Nutidens Skolegymnastik.

Fortidens Gymnastik, saaledes som den ogsaa blev drevet i Skolerne, havde sit Udspring fra Militærgymnastikken, og denne havde som Maal at uddanne Soldaten til en »kraftfuld, dristig og dygtig Kriger.« Man bør her nøje mærke sig, at Soldaten, alene ved at blive udskreven til Soldat, erhvervede sig Attest for at være i Besiddelse af et i enhver Henseende fejlfrit og sundt Legeme; paa Grundlag heraf aabnedes der Læreren en vid Mark for Arbejde og Træning efter det ældre Sy-

stem, der maa siges at være afpasset med det Formaal for Øje, netop at uddanne disse Soldater med de fejlfri Legemer. Læreren kunde arbejde hen imod sit Maal, Soldatens Bibringelse af ganske bestemte militære Færdigheder, ved hvilke Mod og Snarraadighed stode i første Række, og til hvis Opnaaelse Gymnastik var nødvendig.

Uagtet de militære Gymnastikreglementer indeholdt udtrykkelige Bestemmelser og Regler for Læreren, Regler, der forbød ham at oplære Soldaten i »Kunstfærdigheder, med det Formaal at stille ham til Skue.« saa gled dog Undervisningen i Aarenes Løb væsentlig over til at se sit endelige Maal i at opnaa saa mange modige Springere, Behændighedskunstnere og dygtige Vaabenbrugere som muligt, inden Soldaten blev præsenteret for Regimentschef og General. Dette gav Anledning til, at Militærgymnastikken i en ganske særlig Grad fik et Sving over sig, der fortrinligt gjorde den egnet til Opvisninger, hvor Kraft og Behændighed, Mod og Snarraadighed spillede Hovedrollen. De militære Lærere, der beskæftigede sig med Undervisning i Skoler, tog Systemet med sig, der fandtes nemlig intet andet, men hvad de ikke kunde tage med sig, var deres Soldatertrop, de voksne Mænd med den fejlfri Legemsbygning og de sunde Legemer. De fik i Skolerne Flokke af Drenge, raske og syge, godt og daarligt ernærede, store og smaa imellem hverandre.

Over for disse Børn skulde de anvende et System, der var skabt til Brug for Militære alene, i alle Tilfælde i sine Hovedtræk, og det gik derfor hér som dér, Maalet blev at kunne fremvise saa mange Behændighedskunster som muligt ved Gymnastikinspektørens Inspicering.

Det store Publikum blev ved af og til at se Voxne praktisere denne Gymnastik, med alle dens mere eller mindre bestikkende Færdigheder, vænnet til i Gymna-

stik fortrinsvis kun at se Behændighedsøvelser, hvorfor den Anskuelse blev almindelig, at kun særlig udvalgte vare i Stand til at gøre Gymnastik, en Opfattelse, der er bundforkert.

Med den gamle Gymnastik kunde der brilleres, og efter en offentlig Opvisning med voxne, udsøgte Folk — andre kom nemlig ikke paa Brædderne — strømmede da ogsaa enhver Avis over af Begejstring over de elegante Smidighedsøvelser, Spring, Reck- og Barrepræstationer, medens den bedrøvelige Sandhed var, at det direkte Udbytte af disse Opvisninger blev en yderligere Befæstning i Folks Bevidsthed af den Opfattelse, at Gymnastik kun har Bud efter og Brug for den af Naturen særlig godt udrustede.

Naar det, uagtet ovennævnte Vanskeligheder, alligevel lykkedes saa mange af Datidens Lærere at frembringe smukke Resultater i Skolen, da vidner dette om, at baade Lærerne og det ældre System have været af en saadan Art, at det trods Systemets Mangler blev muligt for Lærerne at skabe en saadan Interesse for Gymnastikkens Betydning, at det nu er blevet et anerkendt Skolefag.

Saa kom den nye Gymnastik, og dens store Maal er at gøre alle delagtige i Legemsøvelsernes Velsignelse; dette kan kun gøres ved en nøje Følgen af de Grundprinciper, hvorpaà den er grundlagt, og som spille den største Rolle ved Systemets Anvendelse over for Børn.

Denne Gymnastik har som Maal at udvikle Legemet efter dets medfødte Anlæg harmonisk til Sundhed, Kraft, Udholdenhed, Smidighed, Hurtighed, Haarførhed og Skønhed, ved Bevægelser, valgte efter det sunde Legemes Love og dets Behov; men siger Gymnastiklærernes »Højesteret«, den af Kirke- og Undervisningsministeriet 1899 autoriserede Haandbog Side 27: . . . . . . »endelig gælder det om her bestandig at

erindre Maalet bag Midlerne, erindre at det ikke er Akrobatens luksuriøse Færdighed i disse eller hine vanskelige Øvelser, det gælder om at vinde, ja at det end ikke først og fremmest er fremragende Muskelstyrke i det hele, men noget endnu langt værdifuldere, nemlig gennemgaaende legemlig Sundhed og Dygtighed, der er Maalet. Men denne gennemgaaende Dygtighed beror ingenlunde først og fremmest paa Erhvervelsen af enkelte forbavsende Færdigheder eller stor Muskelstyrke i det hele . . . .«

Den nye Gymnastik søger paa en sikker og grundig Maade at naa sit ophøjede Maal ved en planmæssig Anvendelse af Timesedler, svarende til de Krav, der maa stilles, hvis en alsidig og harmonisk Udvikling af hele Legemet skal kunne finde Sted. Gør en Lærer nu sin Pligt, holder han sig den ministerielle Haandbogs Ord efterrettelig, og erindrer han sig, at de Mænd, som af Ministeriet ere satte til at lede Statens Kursus for Gymnastiklærere, paa det bestemteste søge at retlede Lærerne hen imod Opfyldelsen af Haandbogens Forskrifter, saa er en naturlig Følge heraf, at en samvittighedsfuld Lærer aldeles ikke kan have noget med Træning til Idrætsstævner at bestille.

Hertil kommer, at Lederen af Statens Kursus i Vordingborg i 1902, Hr. V. Christensen, tog bestemt Afstand fra disse Stævner, fandt dem ødelæggende og i bestemt Modstrid med, hvad rationel Skolegymnastik er og bør være. Naar denne Mand, der af Ministeriet ansættes for at retlede Lærerne i rigtig Brug af Haandbogen, udtaler sig saaledes, da have vi vel Grund til at føle os overbeviste om, at hans Opfattelse er i Harmoni med højere Vedkommendes.

At Hr. Christensens og vor Opfattelse ogsaa deles af andre, hvis Ord have Vægt i denne Sag, fik vi et

Bevis paa gennem et Foredrag om Gymnastik, som Seminarieforstander Munk i Vordingborg d. 7. August 1902 holdt for Kursusdeltagerne. Han betegnede, lige som vi nu gøre det, disse Stævner som ødelæggende for Skolegymnastikken.

I hans Foredrag faldt følgende Ytringer: »Gymnastikforbundets væsentligste Opgave er at drive Gymnastik med det Formaal, at det skal tage sig ud, derfor trækker det Landets Lærere og Elever rundt til Idrætsstævner, hvor Publikum kun vil se den Gymnastik, der tager sig ud, og hvor Dommerne ikke kan undgaa at blive paavirkede af Publikums Stemning. Bliver der ikke sat en Stopper herfor, da bliver den uundgaaelige Følge, at vor Skolegymnastik ødelægges.«

Drives nu den nye Gymnastik, som den bør og skal, ja da er det aldeles indlysende, at Læreren paa ingen Maade kan faa den Udenomsopgave at træne enkelte Elever op til akrobatiske Færdigheder med Tilsidesættelsen af hans egentlige Hverv.

Hvad mener man t. Ex. om at forlange en Lærer til i sine Gymnastiktimer af sin Klasse at trække enkelte udvalgte Elever frem og træne dem op til at fremvise de Øvelser, hvorefter Forbundet har i Sinde at bedømme ham ved et Stævne. Dette Forbund udsender simpelthen Propositioner for en Konkurrence eller som det i Beretning III, Side 6, kalder det »en gymnastisk Kappestrid«, saalydende: — se s. Beretn. Side 7 —

»I denne Afdeling skal hver af de anmeldte Deltagere under fuldstændig gymnastisk Form udføre de i nedenstaaende 5 Øvelsesklasser foreskrevne Øvelser.

1) Højdespring med Tilløb: a. Afsæt med h. Fod.
b. — » v. »
2 Spring paa hver Højde.

2) Ringøvelser. Fra Hængestilling i strakte Arme at udføre en Opstemning til Strækstøtstilling. For-

læns Rulning til Strækstøtstilling, derfra ned til Strækhængestilling. Baglæns og forlæns Kolbøtte.

3) Staaende Længdespring:
   a Afsæt med h. Fod.
   b. — » v. »
   1 Spring for hver Fod. Armsving og Benvipning er tilladt.

4) Barreøvelser. Opspring til Strækstøtstilling. Svingning paa strakte Arme med Hop frem i Fremsving til Midten af Banen. 2 Armvipninger med Fremsving og 2 Armvipninger med Tilbagesving. Afsving efter frit Valg.

5) Smidighedsøvelser. Flyvespring med Tilløb, Rygspring, Hovedspring. Omkring med Hop. Staaende Kraftspring. Gennem flygtig Balance paa strakte Arme og Rygbøjning at indtage Retstilling.«

Altsaa værs'god Hr. Gymnastiklærer, hvis du ikke vil være en af dem, som Forbundet i Beretn. II saa smukt stempler som Mænd, der føle, at de ikke kunne hævde deres Stilling over for Forbundets Dommere. saa har du pænt at lystre Parolen, negligere dit planmæssige Arbejde og udlevere dig selv med Hud og Haar til de velvise Mænd, der ville forbedre Skolegymnastikken i Danmark. —

Nej, at rejse rundt med en ringe Procentdel af Skolens Disciple, fremvise dem for selvbestaltede Dommere, af disse erhverve sig Ros eller Dadel, viser paa ingen Maade, hvad en Lærer udretter under de hjemlige Forhold, giver heller ingen Besked om hans Skolebestyrers og hans egen Interesse for sin Gerning.

En Skoles Bedømmelse med Hensyn til dens gymnastiske Standpunkt og derigennem til dens Bestyrers Interesse for og dens Lærers Dygtighed og Flid i Gymnastik hører ikke hjemme foran en Tribune til Paukers og Gigers Klang, men foregaar ganske stilfærdigt in-

den for Skolens Mure af den Mand, der af Ministeriet er ansat som Tilsynshavende. —

Saa lidt om det Tribunal, man stævnes for.

Præses: Gymnastikinspektør, Hr. Oberst Ramsing.
Overdommere: Hr. Kaptajn Hilarius Kalkau,
— Kaptajn Bondo.
Dommere: Hr. cand. theol E. Aabye,
— Ritmester Aalborg,
— Fægtelærer J. Berthelsen,
— Prmlt. L. Brock,
— Fabrikant Dahlmann,
— Prmlt. Federspiel,
— Prmlt. R. Kall,
— Kaptajn Klein,
— cand. pharm. Klæbel,
— cand. theol. K. A. Knudsen.
— Prmlt. Lorenzen,
— Havnebygmester Møller.
— cand. mag. Otterstrøm.
— Prmlt. Sander,
— Prmlt. Styrup,
— Prmlt. Bondo,
— cand. phil. Hass,
— Prmlt. K. V. Høyer,
— Prmlt. Lorentzen,
— Prmlt. O. B Müller.

Denne Dommerkommité blev sammensat — se Beretn. III, Side 11 — for at Skolerne kunde faa en »sagkyndig« Kritik, og bestod jfr. s. Beretn. Side 22 af »højere Officerer og andre Fagmænd«.

Som gamle Soldater udtale vi vor dybeste Respekt for den danske Officers Dygtighed og Indsigt paa sit specielle Omraade, men drage dog stærkt i Tvivl. at det at være Officer skulde forlene en Mand med de Egenskaber og Evner, der absolut maa fordres, naar Skolegymnastik og ikke Militærgymnastik gores til

Genstand for Bedømmelse.' lige som det er absurd at tænke sig, at en civil Mand, fordi han muligen selv er en flink Gymnast, af denne Grund alene er kvalificeret til at være Dommer over en Lærers Skolegerning.

Alene for Fuldstændighedens Skyld have vi nævnet alle Dommerne. At Domstolens Præses, dens Overdommere m. fl. af os og af enhver Gymnastiklærer agtes og æres for deres Kompetence er en Selvfølge, men vi betvivle, at alle have sat sig i Dommersædet med samme Følelse af overlegen Dygtighed og Indsigt, som de nævnte Herrer.

Her maa straks understreges, at den Dom, som udtales af denne og lignende fremtidige Domstole, spredes over det ganske Land og bliver en Dom over en Mands Embedsgerning, der kan faa den største Betydning for hans hele Ve og Vel.

Man tænke sig det rigtignok lidet sandsynlige, at en Skolebestyrer vilde tillægge sin Skoles mere eller mindre flotte Deltagelse i et Stævne nogen nævneværdig Betydning. — Skolen deltager, men gør ingen Lykke, fordi dens Lærer i for høj Grad har brugt sine Timer rationelt og ladet Træningen ligge; fordi hans flinkeste Elever blive hjemme (Forældrene satte sig derimod eller havde ikke Raad dertil) og sidst, men ikke mindst egnede denne Lærer sig slet ikke til dette offentlige Skuespil, der er hans inderste Natur imod; han følte sig nervøs og usikker, og kom han fra en mindre Skole med tarvelig paaklædte Drenge og skulde opvise straks efter en Skole med en i Silkesportsdragt iklædt Lærer og Drenge i spraglede Artistdragter, ja da sank hans Mod og Drengenes med; intet kommer til at ligne Drengenes Standpunkt hjemme og Bestyrerens Tilfredshed kom til at staa i Forhold til det mere eller mindre heldige Resultat.

Er der nu Spor af Mening i, at en Skolerne ganske uvedkommende Forening kan bringe Lærerne ind under

saadanne Forhold? Men, vil man sige, Skolerne kunne jo blive derfra. Ja, selvfølgelig kunne de det, og det er vort Haab, at denne Piece vil bevirke, at dette Blændværk, der kun kan kaste Glans over forfængelige Mennesker, ophører ganske af sig selv, thi det er umuligt at tænke sig, at Landets Lærere fremdeles ville finde sig i den anmassende Maade, hvorpaa Forbundet opkaster sig til Dommer over dem og deres Gerning.

Fortsættes disse Stævner, som Tanken er, med bestemte Mellemrum, da bliver Konsekvensen heraf let denne, at Forbundet til sidst virkelig selv tror, at det er en Faktor, som Lærerne maa regne med, saaledes at en Lærer f. Ex. ved Ansøgning om Embede henvender sig til denne private Forening om Dom over sine Kvalifikationer og faar den efter denne Recept: . . . N. N. har i de senere Aar ret flittigt vist sin Skole op for Forbundet. Han er ganske flink, og Publikum klappede i tilfredsstillende Grad ad ham. Han har erhvervet dansk Rekord i Baglænsgang, men har ikke været i Stand til at generobre et i sin Tid tabt Mesterskabsbælte i Sækkeløb. — Hovedkarakter g× . . .

Ikke sandt, det vilde være hyggelige Tilstande for en Lærer at leve under.

Naa, den Tid er sikkert ikke fjern, da enhver Skolebestyrer meget vil frabede sig en Fortsættelse af disse Skuespil i rigtig Erkendelse af, at det er komplet ligegyldigt, om denne eller hin Skole er Ihændehaver af Rekorden i Trespring eller Hækkeløb. Dette er nemlig ligegyldigt, saalænge vi ikke her til Lands har »Skoleindustri«, der maa reklamere som enhver anden Forretning, ved at en Skole f. Ex. lader male over sin Port: »Her er man Ihændehaver af dansk Rekord i Syvspring.«

Lad os en Gang tænke os, at Forbundet, stort i sin Vælde og beruset af Selvbegejstring, søgte at arrangere f. Ex. latinske Disputatser, hvor alle Skoler,

der øve Latin, stævnes for det samme Forum som vi (det er jo et Skolefag, der skal bedømmes); lad os tænke os, Lærere og Elever træde frem i Tunica og Toga, med Tusinders Blikke rettede imod sig, og Hørenerverne spændte paa de mange tildels uforstaaende Tilskuere, for af de indsigtsfulde Dommere at faa Dom over deres Præstationer. Lad os tænke os, at denne Dom i meget betydelig Grad afviger fra den Bedømmelse, der er ydet Vedkommende under deres daglige Gerning i Skolen, ydet dem af Mænd, hvis Kompetence det ikke kan falde nogen ind at drage i Tvivl. Vil det ikke være indlysende for Enhver, der blot har et endog beskedent Kendskab til Skolegerning, at en saadan Opvisning og Bedømmelse vil virke demoraliserende og lattervækkende paa saavel Lærere som Elever. Men da Gymnastik og Latin begge ere Skolefag, saa bliver det, der er latterligt for det ene, ogsaa latterligt for det andet, og indlysende er det, at det, at en Elev staaende paa eet Ben fremplaprer et Antal latinske Vers, ikke giver mere Besked om Latinens Standpunkt, end det, at en Dreng laver 7 Flik-Flak, giver Besked om Gymnastikkens Standpunkt. Naa, Stævner i Latin, Græsk eller Mathematik faar Forbundet jo aldrig arrangeret; et Forsøg herpaa vilde vække Latter. Det er hidtil kun lykkedes at samle en Del Gymnastiklærere, der med eller mod deres Villie have tilladt den første den bedste, der har Raad til at betale en Entré af 50 Øre, at kritisere ham og hans Gerning.

Ved ovenstaaende Betragtninger have vi sikkert paavist, dels at Nutidens Skolegymnastik intet kan have med offenlige Forestillinger at bestille, dels at disse i sig selv ere meningsløse, misvisende og demoraliserende, væsentligst fordi de tvinger Læreren og hans Fag uden for hans egentlige Virkefelt og ind paa Omraader, hvor den pædagogiske Gymnastik hører op, og Gøglet begynder.

Læserne maa dog nu ikke tro, at vi, fordi vi ere Modstandere af offentlige Stævner, ville søge at holde vort Fag skjult for Forældre eller Værger, eller hvem andre der interesserer sig for Skolegerning; nej tværtimod, vi, og sikkert enhver Gymnastiklærer, vilde sætte Pris paa f. Ex. een Gang aarlig at faa Lejlighed til i Skolens Gymnastiksal at fremvise en Trop Drenge i en Times Skolegymnastik, for at enhver, som har Adgang til den aarlige Eksamen i de andre Fag, ogsaa her fik Lejlighed til at se det Arbejde, der udføres med Legemets Udvikling for Øje. Saadanne Smaaopvisninger ere formentlig pædagogisk rigtige, de ville uden Brask og Bram være fornøjelige og gavnlige for alle og give et tydeligt Billede af Nutidsgymnastikkens virkelige Udseende i Skolerne. Ser man hen til de smaa og fordringsløse Sangprøver, der hist og her ere afholdte inden for Skolernes Mure, har man lagt Mærke til den Glæde, det var for Eleverne at synge og Tilhørerne at høre derpaa, da har man en Maalestok for, hvad en Gymnastikopvisning i Skolen vil være, og hvilken Glæde og Opmuntring det i en lille By kan være for Drengene at gøre Gymnastik for Tilskuere — Faer og Moer og alle de andre kendte Personer —. Alt gaar i den daglige tilvante Orden, og man pirrer ikke den blaserte Ungdoms forfængelige Lyst til tomt Effektjageri; man stiller ikke en Præmie eller et Vandreskjold i Udsigt, der ægger Læreren og den dygtige Elev, men samtidig tager Modet fra den mindre begavede Dreng og gør ham træg og doven i det daglige Arbejde.

Ved at have et Idrætsstævne som Maal have vi vist, at Læreren tvinges til at tilsidesætte alle pædagogiske Hensyn i sin daglige Gerning, og Eleverne faa efterhaanden den Opfattelse af Tingene, at deres Arbejde i Gymnastiksalen kun laves med Stævnet for Øje.

Den Lærer, der t. Ex. lægger megen Vægt paa, at

Alle udfører de fortrinlige fritstaaende Øvelser godt og korrekt, og mindre paa, at en ganske enkelt kan udføre de Øvelser, som Forbundet forlanger udførte, vil snart af Eleverne blive anset for en sær Patron. Vi kende bestemte Exempler paa, at Elever straks efter 2det Stævne sagde til deres Lærer: »Nu skulle vi vel ikke mere have fritstaaende Øvelser?« Læreren: »Hvorfor?« Eleverne: »Nej, har De da ikke set, at Idrætsstævnet i sin Beretning (Beretn. II, Side 21) kalder disse Øvelser for unaturlige, latterlige og gliedermann-agtige Bevægelser.« Lange Tider søgte Eleverne at tigge sig fri for disse Øvelser, som de med en vis Forkærlighed benævnede med det af Forbundet opfundne Navn »Gliedermanns-Øvelser«. Lad os faa Smidighedsøvelser og Barre, sagde de, det er det, der dømmes efter ved Stævnerne, det er det, Publikum vil se, det andet bryder Folk sig ikke om o s. v.

Hvor rigtigt have dog ikke Drengene set hér! Thi det er akkurat herpaa, det kommer an. Dommerne maa absolut tage Hensyn til Publikums Ønsker og Smag; en flot Smidighedsøvelse kan alle goutere, en korrekt Spændbøjning kun faa, og Sandhed er det, at en Lærer, der ved et Stævne møder med en udsøgt og gennemtrænet Trop, der vækker Jubel hos Tiskuerne ved Øvelser, beregnede paa at vække Jubel og gøre Effekt, vil have ikke een, men mange Chancer forud for en Lærer, der møder med en samlet Klasse og præsenterer den i f. Ex. Haandbogens Timeseddel 6, der indeholder mange typiske Øvelser for det nye System. Denne sidste Lærer vil sikkert have vanskeligt ved at faa Publikums Begejstring paa sin Side, simpelthen fordi det er forblindet af Gøglet og staar uforstaaende over for Værdien af de nye Øvelser.

Vi skulle ikke yderligere pointere, at en Lærer intet kan have med Stævnerne at bestille, men foruden det nævnte ogsaa anføre. at Drenge i Pupertetsalderen

ikke uden at skade deres legemlige og aandelige Udvikling kunne underkaste sig en skarp Træning; en samvittighedsfuld Lærer bør vide, at der ofte i denne Periode indtræder en Slaphedstilstand hos Eleven, der umuliggør en kraftfuld Anspændelse af Muskler og Hjerne. Er Læreren nu forstaaende og agtpaagivende nok, da forcerer han ikke Eleven frem, men læmper sig i sine Krav til hans Ydelser. I det hele taget bereder denne Alder Læreren mange Vanskeligheder, der nu ved Forbundets Indblanding i Skolegymnastikken yderligere forøges. I Skolens yngre Klasser stiller Forholdet sig anderledes, her er Sjæl og Legeme i den barnlige Ro. Arbejdet gaar langt mere støt, og den rationelle Gymnastik virker her fuldtud efter sin Bestemmelse.

Forfatterne heraf begyndte begge deres Uddannelse til Gymnastiklærere for c. 1/4 Aarhundrede siden, og vi formene derfor med Vægt at kunne tale et Ord med om baade den gamle og den nye Gymnastik og dens Udviklings Historie, om Gymnastik i Hær, Skole og frivillige Foreninger, i hvilke vi have undervist i Tusinder af Timer, personlig deltaget i mange Præsentationer, som Ledere fremført det ene Præsentationshold efter det andet, og alt dette i en Tid, hvor den gamle Militærgymnastik med al sin mandige Djærvhed, trods sine Fejl, vakte en saadan Sans og Interesse for Gymnastik, at ogsaa dette Fag blev gjort til Genstand for videnskabelige Studier, der resulterede i at skabe et System, der kunde gøre Øvelser, som den Gang kun særlig udvalgte udførte, tilgængelige for Alle.

Her paa dette Sted skal ydes en Honnør til det gamle og dets Mænd; alt nyt hviler jo dog paa Fortidens Arbejde og Opfattelse. Den gamle Gymnastik har haft sin Tid og sin Opgave; den blev praktiseret i usle, støvede Lokaler, under smaa og fattige Forhold, men blev alligevel i Stand til at bane Vejen og aabne

Folks Øjne for, at den var et Fag, der var Paaagten værd. Nu er den afløst, nye Synspunkter, nye Krav har trængt sig frem; vi have faaet et nyt System, der vel heller ikke er fuldkomment, men rummer saadanne Egenskaber, at enhver uhildet maa indrømme, at det i langt højere Grad end det gamle egner sig til Brug i Skoler. Til at brillere med ved offentlige Skuespil staar det derimod tilbage for det gamle.

Naar vi gentagne Gange have brugt Ordet Gøgl, da gælder dette ikke de vanskelige og flot udseende Øvelser, hvis gymnastiske Værd vi godt forstaa at vurdere, men kun den Maade, hvorpaa disse, under Begrebet Skolegymnastik, fremvises uden for Skolen som offentlige Skuespil af Lærere og Skoledrenge i Artistpaaklædning. Saadanne Skuespil tilhører Ungdommens frivillige Idræt og Sport og har Intet med Skolegymnastik at gøre, og Forbundets Hensigt, at forbedre denne og Lærerne, naas ikke ad denne Vej.

At glimre med falsk Glans og stille sig offentlig til Skue ligger uden for Skolernes Maal; det mene vi, og vor Mening deles heldigvis af mange, hvis Dom vel staar til troende. Enkelte Citater ville bekræfte dette (vi kunne for Resten anføre Citater i Hundredevis). Saaledes udtalte Biskop Rørdam ved Rektorindsættelsen i Roeskilde d. 6. Jan. 1902: »Intet bør gøres for at glimre eller for en Examens Skyld, men alt for at Ungdommens Aand og Hjerte, Forstand og Smag paa en liberal Maade kan uddannes . . .« Dr. phil. Hude udtalte ved sin Indsættelse som Rektor ved Frederiksborg lærde Skole d. 1 Nvbr. 1902: . . . . »Skolens Opgave er ikke at bibringe Eleverne Lærdom, men Kundskaber og Dannelse; der stilles heller ikke den Fordring til Lærerne, at de selv skal være lærde; hvad der fordres er, at de fuldtud beherske det Stof, hvori de skal undervise, og at de tillige

kende den rette Maade til at bibringe Eleverne det. Det vilde næppe være gavnligt, om Skolen havde dette Præg af Lærdom; den vilde derved let forfalde til en Ensidighed, som i et saa lille Samfund som vort kunde blive ligefrem skadelig . . . .« Af disse Ord følger, at Gymnastiklæreren ved denne Skole skal bruge den Rettesnor, som er ham givet i Ministeriets Haandbog, og ikke søge at bibringe Eleverne Lærdom (for hans Vedkommende Kunstfærdigheder paa det gymnastiske Omraade), men ved at beherske sit Stof arbejde med Elevernes sunde legemlige Udvikling for Øje og undgaa al Ensidighed.

Endvidere ville vi henvise enhver interesseret Læser til at søge Bekræftelse paa vor Opfattelse i Haandbogen, Siderne 11—27—61 og 247—252, K. A. Knudsens »Grundsætninger«, samt hos enhver nyere Gymnastikforfatter.

En anden Side af Sagen kommer i Betragtning Før mente man, at Gymnastik gav Hvile efter aandeligt Arbejde, eller rettere, at Gymnastiktimen ikke tærede paa Elevernes aandelige Energi. Saaledes mente f. Ex. Kommissionen af 1882, der ikke regnede Gymnastikken med til Elevernes Arbejdstid, og saaledes har vel mange ment. Sandheden, der nu foreligger fuldt videnskabeligt belyst, er imidlertid denne, at Gymnastikken er et af de Fag, der tærer mest paa Energien, og at man begaar en grov physiologisk Fejltagelse ved at tro, at man ved at lægge Gymnastiktimerne ind imellem Aandsfagene kan formindske Faren for Hjernens Overanstrængelse — se Italieneren Mosso's Værk om Træthed (Die Ermüdung aus d. Italienischen übersetzt von J. Glinzer. Leipzig 1892). — Ved Forsøg med Griesbachs Æsthesiometer er det godtgjort, at Træthedsvirkningen af de forskellige Fag falder saaledes: Mathematik = 100,

Latin = 91, Gymnastik og Græsk = 90, medens de andre Fag gaar jævnt nedad til 77.

Naar det nu viser sig, at Udøvelsen af den rationelle Gymnastik stiller saadanne Krav til Evnerne, bør man da yderligere, ved en forceret Træning, paa en hensynsløs Maade forhøje det i Forvejen store Arbejde, og tror nogen, at dette kan ske uden paa Bekostning af Elevernes Sundhed, og har en Gymnastiklærer, der vel paa alle Omraader skal samarbejde med de andre Lærere, forøvrigt Ret til at trække saa store Vexler paa Elevernes Tid og Kræfter til Udenoms-Opgaver, at dette griber forstyrrende ind i hele Skolens planmæssige Arbejde. Hvilken Lærer vil f. Ex. finde sig i, at en Discipel en Dag møder slet forberedt, ikke medbringer sine Stile eller Opgaver og motiverer dette med: »Jeg fik ikke Tid i Gaar, vi trænede til Stævnet hele Eftermiddagen.«

Er det iøvrigt afgjort, at en Skole kan være tjent med, at dens Elever Gang paa Gang faa deres Interesser spredte, dels ved Træning til Stævner, ved Forberedelser til Skolekomedier, Baller, Skovture o. l. Kan en Fader altid være tjent med, at den Undervisning, som han i dyre Domme køber til sine Sønner, lider Afbræk, ved at Drengenes Interesser kommer til at spænde over Felter, der intet har med Undervisning at bestille, og som hyppig er ham (Faderen) imod; men som han giver sit Minde til, dels af Hensyn til Skolen, der sætter det i Scene, og som han ikke vil stille sig i Opposition til, dels ogsaa fordi Drengene plage ham.

Men er det Forældrenes eller Skolens Opgave at sørge for Børns Adspredelse?

Efter at vi nu med rent saglige Grunde have paavist det forkastelige i disse Stævner, ville vi se Sagen fra et andet Synspunkt.

Man tænke sig det Tilfælde, at en Skole med

samt sin Lærer giver sit Minde til at deltage i et Stævne for at lade sig bedømme af Forbundet.

Først maa da adskillige Vanskeligheder overvindes. Ved Dannelsen af Holdet bliver Spørgsmaalet, om Læreren bør udvælge, og Skolen kommandere de Vedkommende til at møde ved Træning og Stævne, samt om der i dette Tilfælde skal tages Hensyn til Protester fra Forældrenes Side. Formentlig maa der dette, hvis Skolen ikke i sine Regler har anført, at dens Elever ere pligtige til at underkaste sig Træning og deltage i Stævner, hvor end disse af Dansk Gymnastik-Forbund bestemmes afholdte. Mod dette kan anføres: alt er frivilligt; men i saa Tilfælde kan det godt ske, at Læreren kun opnaar at faa et Hold, hvori Skolens dygtigste Elever mangle, og det bør fortrinsvis være de dygtigste og flinkeste, der møde — saadan mener da Forbundet (se Beretn. III, Side 16, hvor det hedder . . . »det er netop de flinkeste, der bedst ere i Stand til at se og lære af de andre«) —. At disse mangle, kan have mange Aarsager. Elevens egen Ulyst, Forældrenes Modvillie, der kan have sin Grund i f. Ex., at de ikke ønske, at deres Børn i flere Dage færdes i Kjøbenhavn eller andre Byer uden direkte Tilsyn, eller den mere simple, de have ikke Raad eller Lyst til at anskaffe Sportsdragt eller faa ekstra Udgifter til Drengenes Garderobe og Rejsepenge m. m.

Apropos om Tilsyn. En af Landets Statsskoler anfører i sine Skoleregler — (disse Regler gælder for alle Statsskoler) —: . . . »Ligeledes henledes Opmærksomheden paa de ogsaa i de senere Aar indskærpede Bestemmelser i Plakat af 28de Nvbr. 1828 og i ministeriel Skr. af 7. Februar 1851, ifølge hvilke Skolen, overensstemmende med Skoleloven af 1809, er forpligtet til at forbyde sine Disciple at besøge Værtshuse eller lignende Steder paa egen Haand, ligesom

det ved nævnte Plakat er forbudt Enhver, der driver Næring som Værtshusholder, Konditor o l., at tillade nogen Discipel af de lærde Skoler at sidde i deres Huse for at drikke. — Udenfor Selskab med Forældre eller dem, der træde i disses Sted, maa ingen Discipel uden Skolens Tilladelse tage Del i offentlige Baller. Maskerader o. l. — Det følger af Disciplens hele Stilling til Skolen, at han ikke kan optræde offentlig ved Koncerter, Theaterforestillinger eller lignende Lejligheder uden Skolens Tilladelse, der forøvrigt i disse Tilfælde i Reglen vil blive nægtet (jfr. Skolelovens § 31).

Disse Regler synes Forbundet ikke at kende. Lærerens eventuelle Ansvar for t. Ex. 20 Drenges Efterlevelse af disse Bestemmelser er uudførlig under 3 Dages Ophold i en fremmed By; de ere fuldstændig løsslupne og prisgivne mangfoldige Fristelser og Farer. Nærmere at paapege disse — f. Ex. i Kjøbenhavn — anse vi ikke nødvendigt.

Hvorledes skal Træningen udføres? En Lærer kan, som tidligere paavist. ikke uden at synde mod den ham givne Rettesnor indlade sig paa at træne i Timerne. Uden for Skoletiden er han maaske forhindret af private Grunde, eller Disciplene rejse efter endt Skoletid hver til sit Hjem, flere Mil fra Skolen, med Pligten hvilende paa sig til næste Dag at møde vel forberedte i Klassen, foruden at de jo ogsaa skulle have den fornødne Hvile.

Herimod kan Forbundet indvende, at trods disse Vanskeligheder mødte sidste Gang 42 Skoler for dets Tribunal, og at mange ville vidne om, at Nytten af disse Stævner har været stor i »sportslig« Henseende. Men man maa erindre, at det ikke altid er samstemmende Udsagn, der ere værdifulde, og det af den simple Grund, at disse Udsagn hyppig, i Stedet for at

tilkendegive den enkeltes Mening, glide ud til at blive lutter Gentagelser af et forsvindende Mindretals Opfattelse eller Selvbedrag.

Hvad bevises nu ved, at 42 Skoler mødte? Næppe at Skolerne ved deres Deltagelse have vundet det, som de sikkert paa mangfoldige andre Omraader have tabt ved at vende Lærers og Elevers Interesse bort fra deres egentlige Maal og faa dem til at give sig den tomme Forfængelighed i Vold.

Et mindre væsentligt Moment, men dog af Betydning, er ogsaa dette: anser Forbundet enhver Lærer i Stand til uden videre at se bort fra de med hans Deltagelse i Stævnet forbundne, uundgaaelige Udgifter og Tidsspilde?

For at værge os imod den Opfattelse, at vi, som Lærere i Gymnastik og Idræt, i det hele taget skulde stille os afvisende over for Sportsopvisninger i Almindelighed, skulle vi anføre, at vi i enhver Henseende anerkende Sports og Idræts Betydning for Ungdommen, men vi ville af al Magt sætte os imod, at Skolegymnastikken drages bort fra dens egentlige Opgave og tvinges ind under Sportens vilde Rekordjageri. Rekord har absolut intet med Barnets legemlige Opdragelse at gøre. At jage efter Rekorder bør ikke tillades Børn og er iøvrigt forkasteligt for Enhver, der ved forstandig Anvendelse af Legemsøvelser ser Midlet til at tilegne sig et sundt og kraftigt Legeme. Rekorden er Legemsøvelsernes Forbandelse og maner ved de mange Ulykker, den har foranlediget, enhver forstandig Mand og særlig enhver, der har med Opdragelse at bestille, til Eftertanke.

Man har saa ofte i Tale og Skrift hørt det fremført, at Englænderne skylde deres Sport det høje Kulturtrin, de staa paa, og at al deres Dygtighed som Nation ogsaa har sin Rod i Sporten; man haler deres bekendte Mænd frem og tillægger dem Udtalelser, der

skulle bevise disse Paastande. Saaledes tillægger man Hertugen af Wellington den Ytring, at Sejren ved Waterloo var vundet paa Sportspladsen ved Eton. Her ere vi inde i Overdrivelsernes og Fablernes Verden. At man ogsaa nu i England er begyndt at indrømme, at ikke alt stort i Verden har sit Ophav i Sport, kunne vi illustrere ved at gengive en Del af et Foredrag, som den bekendte engelske Militærlæge, Dr. Miller-Maguire i afvigte Efteraar holdt for Medlemmerne af den engelske Klub »The Royal United Service Institution«, der væsentligst bestaar af Officerer i Hær og Flaade. Det vilde være fristende at aftrykke hele Foredraget — det er læseværdigt —, men vi skulle indskrænke os til at give nogle Udpluk: Først om Legenden om Wellington. Dr. Maguire siger, at han i det hele ikke regner Eton for meget, og at Hertugen aldrig har udtalt sig som paastaaet, kort sagt det er en Fabel. Han siger videre, Sejren ved Waterloo blev vundet af Folk, som ikke havde faaet nogen som helst Del af deres Opdragelse paa Sportspladserne ved Eton. Den vandtes i første Række af Hertugen selv, der i 15 Aars Alderen kom bort fra Eton — hvor han ikke havde gjort sig særlig bemærket, heller ikke paa Sportspladsen — og blev sendt til Brüssel, hvor han i en Tid af 2 Aar blev proppet med al Slags Undervisning og lærte Fysik, Fransk, Tysk o. s. v. Derpaa traadte han i en Alder af 18 Aar ind i Armeen. — Dernæst blev Sejren vunden af Hertugens Officerer, og af disse udpiller Dr. Maguire 20 særlig brave, som aldeles ikke havde været paa Eton Skolen, men fornemmelig var af irsk eller skotsk Herkomst. Bag Generalen og hans Officerer stod en støt Stab af Underofficerer, af hvilke ikke en eneste var Eton-Elev, og at det samme gjaldt om de Menige, er en Selvfølge. Under sin videre Udvikling af Sport og dens Affødning, Væddekampe og Væddemaal, siger han: »Alt dette Pjank og Nonsens,

som man kalder Sport og Væddekampe, er saa langt fra at være Vidnesbyrd om Samfundets Højnelse, at det tværtimod er et sikkert Tegn paa dets Forfald.« Historien giver mig Ret, siger han, og han drager kraftigt til Felts imod den saa stærkt om sig gribende Mani for at lave Sport, Rekorder og Væddemaal ud af Alverdens Ting. Han ivrer djærvt imod den Anskuelse, at det at hengive sig til Væddekampe, Spil og Rekordjageri i Længden skulde være nok til at bære en Nation og dens Udvikling frelst igennem Tiderne. Han fordømmer ikke Legemsøvelser, det gør vi heller ikke; han ønsker, de maa beholde deres berettigede Plads i Opdragelsen, det gør vi ogsaa, men heller ikke mere.

Vi gentage den snart fortærskede Sætning: en sund Sjæl i et sundt Legeme, men vi vende den om og sige: et sundt Legeme med en sund Sjæl, der véd, den er Legemets Herre, og som ikke er fordummet af tom Forfængelighed og Døgl.

Vi ere ikke blinde for, hvilken Samfundsgavn Idræt gør ved at kalde Ungdommen ud i fri Luft og holde den borte fra daarlige Adspredelser, og det er ikke dette, vi ville til Livs, men det usunde i Sporten, det, der resulterer i, at man f. Ex. paa Cyclebaner ser et Publikum, staaende paa Taaspidserne og med fremstrakte Halse, ophidsede næsten til Vanvid, tiljuble en halvnøgen Cyclist Bifald, fordi han af en eller anden Grund slaar sin Modstander med en Tomme eller mindre. Skulle vi Lærere være med til at opdrage Børn hertil, skulle vi være med til at lokke dem ind paa Totalisator-Spillet, ved hvilket ikke een, men mange har sat over Styr baade Ære og Velfærd. Hvad mener man endvidere om Nutidens vanvittige Automobilkorsel, praktiseret af Folk, der tilhører Samfundets hojeste Klasser, og hvis Dannelsestrin og hele sociale Stilling burde hæve dem over sligt? Saadanne Mænd knuse sig selv, Mennesker og Dyr paa Landevejen, alt sammen for at

opnaa en Rekord! Er dette ikke Vanvid og et sørgeligt Bevis paa, hvor langt Sporten kan drives for blot at opnaa Mængdens Bifald og Hyldest?

Vi ville slutte med at rette en kraftig Appel til alle Skolebestyrere og Lærere, der have virkelig Kærlighed til og Forstaaelse af Skolegymnastikkens Betydning, samt til alle Forældre og Værger og forøvrigt til enhver, der med sand Interesse omfatter vor Gerning: Støt os i vore Bestræbelser for at fastholde det gode og fjerne det daarlige og forfængelige, der truer med at ødelægge den Skolegymnastik, som det har kostet saa mange Aars Møje at oparbejde til et anerkendt Fag.

Saa rette vi ogsaa den indtrængende Anmodning til enhver, ung eller gammel: Se at faa Øjnene op for Legemsøvelsernes Velsignelse; gør Gymnastik om Vinteren i en Gymnastiksal, spil Bold eller driv anden Idræt om Sommeren og glem ej heller Svømning. Gør dette for din Sundheds Skyld og ikke for et Stævnes Dom, en Præmies eller en Rekords Skyld. Sundheden er alt, Rekorden intet, thi den vindes hyppig kun paa Sundhedens Bekostning.

Vi præcisere endnu en Gang for Dansk Gymnastik-Forbund, at Skolegymnastik hører hjemme indenfor Skolens Mure, og vi haabe det samme, som Forbundet selv udtaler i Beretn. III, Side 9, at den Tid snart vil komme, da Arbejdet for ens egen personlige Forfængelighed vil være reduceret til et Minimum, thi saa vil det ogsaa staa klart, at der intet vindes ved at iklæde Lærere og Elever spraglede Artistdragter, for dernæst at trække dem rundt i Landet og til Paukers og Gigers Klang at vise dem frem imod en Entré af 50 Øre.

Nogle Mennesker mene, at det at imponere er nok til at komme frem i Verden, og at der intet andet skal

til. Jo, det, der skal til, er Sagkundskab og Fagkundskab, og den erhverver man sig paa det her behandlede Omraade kun ved Time for Time i Aarevis at slide sig igennem den praktiske Virksomhed.

Vi appellere til enhver Lærers og Sagkyndigs Dom.

August 1903.

R. Rasmussen. *B. Kjølner.*



